

Haarlem

Gemeente Haarlem

Drs. Joyce Langenacker

wethouder Werk, Economische Zaken, Sociale Zaken (Participatiewet),
Wonen, Coördinatie Sociaal Domein

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Ontwikkeling

Datum 4 januari 2016
Ons kenmerk 2016/3185
Contactpersoon I. de Graaff
Doorkiesnummer 023 5115287
E-mail idegraaff@haarlem.nl
Onderwerp Experimenten verminderen regeldruk voor bijstand

Geachte leden,

Tijdens de behandeling van de Programmabegroting 2016-2020 is het basisinkomen aan de orde geweest. U was voornemens een motie in te dienen; ik heb toegezegd u te informeren over de pilots die in het land worden gehouden en ook een voorstel te doen hoe we in Haarlem invulling willen geven aan een experiment basisinkomen. In deze brief kom ik mijn toezegging na.

Verminderen van regels en regelluwe zones

De experimenten die in het land worden vormgegeven staan nog in de steigers en moeten zelfs nog uit de startblokken. Deze experimenten richten zich niet sec op basisinkomen, maar hebben betrekking op het beperken van regels en het benutten van de ruimte die daarmee ontstaat in het kader van de bijstand. De experimenten die leiden tot vermindering van regels, zijn daarin voor mij het meest van belang. Ook in Haarlem kijken we naar mogelijkheden regels te verminderen in het kader van de bijstand.

In de nog aan u te presenteren strategische nota Werk en Inkomen betrek ik de mogelijkheid voor regelluwe zones in Haarlem. Daarmee zetten ook wij een eerste stap met het oog op de experimenteerruimte die ons door het Rijk geboden gaat worden. Ik zal u voor de zomer informeren over de stand van zaken met betrekking tot de experimenten in het land.

Experimentenwet

De Participatiewet staat, ondanks 'experimenteerruimte', dit soort experimenten in relatie tot de bijstand niet toe. Minister Plasterk heeft begin 2015 een Experimentenwet aangekondigd. Een aantal Nederlandse gemeenten krijgt hiermee de mogelijkheid voor een periode van een tot twee jaar af te wijken van onderdelen van nationale regelingen. De parlementaire behandeling van de wet is voorzien in 2016, waarna de Experimentenwet per 1 januari 2017 in werking zal kunnen treden. De experimenten die nu zijn uitgekozen voor verdere uitwerking, hebben op dit moment geen betrekking op experimenten rondom bijstandsregels.

Er zijn vier gemeenten die voorstellen hebben ingediend om de voor en nadelen van meer vrijheid voor bijstandsgerechtigden te onderzoeken. In de huidige wet ligt het initiatief van, de zeggenschap over en de (politieke) verantwoordelijkheid voor een experiment volledig in handen van de staatssecretaris. Staatssecretaris Klijnsma moet deze plannen goedkeuren maar stuitte door de wettelijke kaders op problemen. Daarom zijn de vier gemeenten (Utrecht, Wageningen, Groningen en Tilburg) die een voorstel indienden, opgeroepen tot een gezamenlijk plan te komen. Het betreft hier geen experiment voor een basisinkomen, maar voor versoepeling van regels, rechten en plichten voor bijstandsgerechtigden. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gaat nu in samenspraak met de vier gemeenten, een concept Algemene maatregel van Bestuur (AmvB) opstellen die in februari besproken wordt in de Tweede Kamer. Dit bepaalt de experimenteerruimte die ook wij in Haarlem krijgen.

Experimenten

Utrecht, Wageningen, Groningen en Tilburg streven ernaar, afhankelijk van deze besluitvorming, om rond of na de zomer 2016 te starten. De proeven hebben een looptijd van twee tot vier jaar. De vier gemeenten zijn in samenwerking met de in deze gemeenten gevestigde universiteiten bezig deze experimenten op te zetten. Universiteiten in deze steden hebben zich eraan verbonden om de proeven te controleren en te meten. Er zitten zowel overeenkomsten als verschillen in de experimenten in deze vier steden. In het kader hieronder is per gemeente en universiteit kort het doel en de opzet beschreven van de pilots die ze wensen uit te rollen. Deze experimenten richten zich op welke prikkels werken wel en welke niet? Welke regels en voorwaarden werken wel, en welke niet?

Utrecht

Utrecht gaat experimenteren met regelgeving en denkt dat de regels voor een bijstandsuitkering simpeler kunnen. Ze gaat aan de slag met het experiment 'Weten wat werkt'. De deelname is vrijwillig en de selectie willekeurig. Er worden 300 bijstandsgerechtigden in zes groepen opgedeeld, elk met verschillende gradaties van regels en vrijheden. De uitkomsten geven informatie over de effectiviteit van re-integratie, tevredenheid, uitstroom en de kosten die daarmee gemoeid zijn.

Wageningen

Wageningen gaat onderzoeken welke effecten het weghalen van verplichtingen en de inkomenskorting hebben op bijstandsgerechtigden. Financiële zelfredzaamheid, sociaal welzijn, ondernemerschap, mantelzorg, vrijwilligerswerk en algemene tevredenheid maken deel uit van het onderzoek.

Groningen

Groningen test bijstand op maat, als een soort zorgverzekering met een basisuitkering plus een aantal aanvullende pakketten. Deze aanvullende pakketten zijn afhankelijk van de situatie van de bijstandsgerechtigde, bijvoorbeeld of het hier een alleenstaande ouder of een net afgestudeerde jongere betreft.

Tilburg

Tilburg gaat starten met een vertrouwensexperiment. Doel is om te onderzoeken of vertrouwen en verantwoordelijkheid loont, of een systeem van eisen en verplichtingen. Komt er meer ruimte om te participeren en nemen mensen sneller zelf initiatief? Wat is het effect van keuzevrijheid?

Haarlem

3

Experimenteren in Haarlem

Er zijn veel gemeenten, waaronder Haarlem, die de ontwikkelingen van het ministerie en deze vier gemeenten op de voet volgen. Ook in Haarlem willen we experimenteren. Voor grote experimenten zoals in deze vier gemeenten, zal ook Haarlem moeten wachten op landelijke besluitvorming. Wel willen we in 2016 starten met één of meerdere pilots in het kader van Besluit Bijstandsuitkering Zelfstandigen (BBZ), om ondernemerschap vanuit een uitkering te stimuleren zonder dat we de strakke regels t.a.v. bijvoorbeeld de sollicitatieplicht handhaven. Zo kunnen we ondernemerschap stimuleren en daarmee bijdragen aan duurzame financiële zelfredzaamheid van deze nieuwe Haarlemse ondernemers. Ik kom hier nog met een voorstel voor naar de commissie.

Ook betrek ik de mogelijkheid voor het implementeren van regelluwe zones in de strategische nota Werk en Inkomen. Daarnaast blijven we ons inzetten op de experimenten die we uitvoeren in het kader van het uitvoeringsprogramma Participatiewet op het gebied van onder andere Beschut Werk en jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk helpen.

Ik hoop u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Drs. Joyce Langenacker